

Робоча програма навчальної дисципліни «**Практикум з соціальної роботи**»
для здобувачів вищої освіти галузі знань **23 Соціальна робота** спеціальності
231 Соціальна робота освітньої програми **Соціальна робота**.

Розробники: НОВОСАД КРИСТІНА ЯРОСЛАВІВНА
кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри соціології та соціальної роботи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *соціології та соціальної роботи*

протокол № 12 від « 01 » липня 2021 р.

Завідувач кафедри /Шандор Ф.Ф./

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «01» липня 2021 р

Голова науково-методичної комісії /Попадич О.О./

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	5
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	7	9
аудиторних – 4	Лекції:	
самостійної роботи студента – 46	20	4
	Практичні (семінарські):	
	24	8
Вид підсумкового контролю: іспит	Індивідуальні:	
	30	30
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Практикум з соціальної роботи**» є: практична підготовка студентів до безпосередньої взаємодії з клієнтом, накопичення практичних умінь і навичок, закріплення теоретичних знань, розвиток самостійності в ухваленні рішень, можливості роботи в колективі та формування творчих здібностей. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів (ЗК1);
- знання і розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціальної роботи (ЗК2);
- здатність вчитися і бути сучасно навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації (ЗК4);
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК5);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК9)
- уміння застосувати на практиці базові та інструментальні цінності соціальної роботи, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності (ФК1);
- готовність до пошуку інноваційних шляхів підвищення ефективності соціальної роботи в цілому та соціального захисту населення зокрема (ФК9);
- володіння навичками диференціації соціальної роботи з клієнтами з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик (ФК12);

- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій й їх тлумачення (ФК19)

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- OK1.2.2 Методи та організація соціальних досліджень
- OK1.2.6 Соціальна психологія
- OK1.2.7 Основи волонтерської діяльності
- OK1.2.9 Система соціальних закладів і служб
- OK1.2.10 Теорія соціальної роботи
- OK1.2.11 Правове регулювання соціальної роботи
- OK1.2.12 Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів
- OK1.2.15 Індивідуальна соціальна робота
- OK1.2.17 Соціальна робота в громаді
- OK1.2.19 Вступ до спеціальності
- OK1.2.21 Спілкування в соціальній роботі
- OK1.2.23 Ознайомча практика
- OK1.2.24 Психолого-педагогічна практика
- OK1.2.25 Практика зі спеціальності

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
розробляти проекти, перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях	ПРН6
використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів	ПРН13
налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад	ПРН18
планувати й практично здійснювати анімаційну діяльність в сфері соціальної роботи з метою реалізації соціального виховання, опираючись на знання про теоретичні основи та етапи розробки анімаційно-дозвіллевих програм як інструменту соціально - педагогічної діяльності в сфері соціальної роботи, застосовувати анімаційну діяльність у відкритому соціальному просторі (з використанням волонтерських груп)	ПРН23
конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні методи досліджень, коригувати план роботи відповідно до їхніх результатів	ПРН24

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами

освіти після опанування навчальної дисципліни

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні <u>знати</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні проблеми взаємозв'язку теорії та практики соціальної роботи; – основні теоретичні та практичні методи у роботі спеціаліста соціальної сфери з населенням; – аспекти технологій соціальної роботи, структуру процесу індивідуальної роботи з клієнтом; – цінності і принципи індивідуальної та групової роботи; – основні сучасні тенденції та перспективи становлення соціального працівника, як професіонала. 	<p>ПРН6, 13,18, 23, 24.</p>
<p>По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні <u>вміти</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати основні терміни й поняття теорії соціальної роботи; – встановлювати та підтримувати контакт з клієнтом; – вивчати особистість клієнта, його психічний стан; – аналізувати проблему клієнта; – виявляти ресурси клієнта, необхідні для подолання проблеми; – надавати зворотній зв'язок клієнту; – планувати роботу з клієнтом; – долати конфліктні ситуації під час взаємодії з клієнтом; – контролювати власну поведінку в процесі роботи з клієнтом; – аналізувати власний професійний досвід. 	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання та методами демонстрування з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. Метою поточного контролю є визначення рівня досягнень дисциплінарних результатів навчання студента за певним розділом (темою) робочої програми дисципліни, практичними та лабораторними заняттями, самостійною роботою;
- проміжний (модульний) контроль має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок студента, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни;
- підсумковий контроль передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: аналіз ситуацій, самостійна робота, реферат, доповідь з презентацією.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення якості виконання конкретизованих завдань. Кількісна оцінка певного поточного

контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і практичної ситуації. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і 2 практичні завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 20 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); практична частина оцінюється в 30 балів – по 15 балів за кожне завдання (разом за контрольну – 50 балів). Підсумкова оцінка за модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит в усній формі.

Результат контролю визначається як сума балів поточного та модульного контролів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 60) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит в усній формі. Максимальна оцінка на іспиті – 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів
Стандартизовані тести	1	10
Розв'язування практичних ситуацій	5	30
Реферат	1	5
Доповідь з презентацією	1	5
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання теоретичних завдань на модульній контрольній роботі (2 теоретичні завдання, максимальна кількість балів за 1 завдання – 10 балів):

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; 1 – 3 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває

зміст теоретичних питань; 4 – 6 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні статистичні показники, але здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою; 7 – 9 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; 10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

Критерії оцінювання практичних завдань на модульній контрольній роботі (1 практичне завдання, максимальна кількість балів за 1 завдання – 30 балів):

0 балів – студент не розуміє змісту практичного завдання; 1 – 8 балів – розв'язує практичну ситуацію тільки з підказкою; 9 – 19 балів – при розв'язанні практичних ситуацій студент допускає істотні неточності та помилки; 20 – 29 балів – при розв'язуванні ситуацій студентом допускаються неістотні неточності та незначні помилки; 30 балів – студент розв'язує практичні ситуації стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

40-50 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

30-39 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

20-29 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою.

10-19 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань.

1-9 бали – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Семестровий контроль з дисципліни здійснюється в усній формі. Семестровий іспит проводиться за навчальним матеріалом, визначеним робочою навчальною програмою дисципліни у повному обсязі. Підсумкова кількість балів виставляється за 100-бальною шкалою та за національною шкалою. Екзаменаційний білет включає три питання з різних тем, визначених робочою навчальною програмою дисципліни. Кожне запитання оцінюється окремо: 1-ше – 20 балів, 2-ге – 20 балів, 3-тє – 60 балів. Загальна оцінка виводиться як арифметична сума отриманих балів. Критерієм оцінки відповідей служить рівень володіння студентом навчальним матеріалом. Іспит вважається складеним за умови отримання не менше 60 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни здійснюється згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Соціальна робота як практична діяльність.

Тема 2. Моральні якості та етикет соціального працівника.

Тема 3. Соціальне моделювання та прогнозування у роботі соціального працівника.

Тема 4. Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком.

Тема 5. Групова соціальна робота.

Тема 6. Тренінг в соціальній роботі.

Тема 7. Навчання та розвиток супервізії соціальної роботи.

Тема 8. Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.

Тема 9. Соціальна робота в контексті соціальної політики.

Тема 10. Професійні ризики та їх профілактика у соціальній роботі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Форма навчання: денна					Форма навчання: заочна						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		лекції	практичні	лабораторні	індив. роботи		самоств. робота	лекції	практичні	лабораторні	індив. роботи	самоств. робота
Тема 1. Соціальна робота як практична діяльність.	6	1	0		0	5	6	0	0		0	6
Тема 2. Моральні	6	1	0		0	5	6	0	0		0	6

якості та етикет соціального працівника.												
Тема 3. Соціальне моделювання та прогнозування у роботі соціального працівника.	10	1	2		0	7	10	0	0		0	10
Тема 4. Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком.	10	2	2		0	6	10	0	0		0	10
Тема 5. Групова соціальна робота.	10	2	2		6	0	10	0	0		6	4
Тема 6. Тренінг в соціальній роботі.	38	6	10		18	4	38	4	8		18	8
Тема 7. Навчання та розвиток супервізії соціальної роботи.	10	2	2		6	0	10	0	0		6	4
Тема 8. Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.	10	1	2		0	7	10	0	0		0	10
Тема 9. Соціальна робота в контексті соціальної політики.	8	1	2		0	5	8	0	0		0	8
Тема 10. Професійні ризики та їх профілактика у соціальній роботі.	10	1	2		0	7	10	0	0		0	10
Модульна контрольна робота	2	2	0		0	0	2	0	0		0	2
Разом	120	20	24		30	46	120	4	8		30	78

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціальна робота як практична діяльність.	0	0
2	Тема 2. Моральні якості та етикет соціального працівника.	0	0
3	Тема 3. Соціальне моделювання та прогнозування у роботі соціального працівника.	2	0
4	Тема 4. Зміст і структура роботи соціального	2	0

	працівника з індивідуальним випадком.		
5	Тема 5. Групова соціальна робота.	2	0
6	Тема 6. Тренінг в соціальній роботі.	10	8
7	Тема 7. Навчання та розвиток супервізії соціальної роботи.	2	0
8	Тема 8. Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.	2	0
9	Тема 9. Соціальна робота в контексті соціальної політики.	2	0
10	Тема 10.Професійні ризики та їх профілактика у соціальній роботі.	2	0
	Разом	24	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Соціальна робота як практична діяльність.	5	6
2	Тема 2. Моральні якості та етикет соціального працівника.	5	6
3	Тема 3. Соціальне моделювання та прогнозування у роботі соціального працівника.	7	10
4	Тема 4. Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком.	6	10
5	Тема 5. Групова соціальна робота.	0	4
6	Тема 6. Тренінг в соціальній роботі.	4	8
7	Тема 7. Навчання та розвиток супервізії соціальної роботи.	0	4
8	Тема 8. Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.	7	10
9	Тема 9. Соціальна робота в контексті соціальної політики.	5	8
10	Тема 10.Професійні ризики та їх профілактика у соціальній роботі.	7	10
	Модульна контрольна робота	0	2
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – комп'ютер, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення – офісні додатки.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Введення в соціальну роботу / Семигіна Т., Грига І. та ін. К.: Фенікс, 2001. 288 с.

2. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Упорядники: С.Я.Харченко та ін. Луганськ : Альма-матер, 2005. 408 с.
3. Капська А.Й. Соціальна робота: навч.посіб.: рек. МОН України як навч. посіб. К.: Слово, 2011. 399 с.
4. Лукашевич М., Семигіна Т. Соціальна робота: теорія та практика: підручник: затверд. МОН як підручник для ВНЗ. К.: Каравела, 2009. 367 с.
5. Євміна Л.Є. Практикум з соціальної роботи. Част. 1 : навч. посіб. для студ. Вищ.навч. закладів. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2017. 140 с.
6. Організація і методика проведення соціально-методологічного тренінгу: навч. посібник / Укл: О.М.Шевчук. Умань: ПП Жовтий, 2011. 133 с.

Допоміжна література

1. Байдарова О.О. Рефлексія як основа самоорганізації професійної діяльності соціального працівника. Вісник Київського нац. у-ту ім. Т.Г.Шевченка. Серія: Соціологія. Психологія. Педагогіка. 2007. Вип.27/28.
2. Вайнола Р.Х. Змістові аспекти професійної підготовки майбутнього соціального педагога у вищому навчальному закладі. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія: Соціальна робота. Соціальна педагогіка. – 2010. Вип. 11.
3. Волкова Н.П. Формування пізнавальної потреби майбутніх соціальних педагогів до оволодіння професійною комунікацією. Вісник Дніпропетровського у-ту імені А.Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. 2011. №2 (2).
4. Методологічний посібник по проведенню тренінг курсу для соціальних працівників з питань підбору, підготовки та соціального супроводу прийомних батьків / Г.Бевз, А.Капська, Н.Комарова. К.: УІСЦ, 2000. 127 с.
5. Карпенко О.Г. Професійне становлення соціального працівника. К.: ДЦССМ, 2004. 164 с.
6. Практикум з соціальної роботи: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 7.040202 «Соціальна робота» / уклад. В.П.Лютий. Академія праці і соціальних відносин федерації профспілок України. Київ, 2003. 43 с.